

Internkontrollrapport 2021

Bildningsnämnden

Diarienummer:	
Datum:	
Handläggare:	Karin Fag�us
Organisation:	Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen

Inledning

I Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § framgår det att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Det innebär att de ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig ekonomisk rapportering samt information och rapportering om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera.

Ett redskap för nämnden för att säkerställa ovanstående är en internkontrollplan med kontrollmoment från områdena verksamhet, personal, ekonomi, administration samt oegentligheter, mutor och jäv.

Begreppet internkontrollplan kan leda tankarna fel så att man får uppfattningen att planen ”är” den samlade interna kontrollen. Den samlade interna kontrollen består av mycket mer – den robusta organisationen, riskanalysen, inbyggda och etablerade kontroller. En internkontrollplan är snarare ett instrument för riktning, tillsyn eller uppföljning av den interna kontrollen. Ett instrument för ”koll på kollen”.

1 Organisering av internkontroll

Internkontroll handlar om att ha ordning och reda, veta att det som ska göras blir gjort och att det sker på ett bra och säkert sätt. Att arbeta med den interna kontrollen ingår i alla medarbetares arbete, det vill säga att arbeta enligt bestämda processer och rutiner, att förbättra och utveckla verksamheten, att rapportera avvikelser och risker med mera. Internkontrollen är integrerat i vardagens arbete med att genomföra, förvalta och verkställa och handlar om ett löpande arbete med att förebygga, upptäcka och åtgärda risker.

För att säkerställa att verksamheten har ordning och reda samt arbetar med rätt saker på ett säkert och rätt sätt, genomförs bland annat riskanalyser som en del i utvecklingsarbetet och i arbetet med ständiga förbättringar. I internkontrollprocessen är sedan riskbedömning med riskanalyser och riskvärdering en väsentlig grund för prioriteringen av vilka kontrollmoment som tas med till internkontrollplanen.

1.1 Ansvar och samordning av kontrollmoment

Förvaltningschefen har ansvaret att samordna och driva arbetet av den interna kontrollen inom sin organisation. Internkontrollsamordnaren håller ihop arbetet på förvaltningen. En arbetsgrupp med representanter från förvaltningens olika avdelningar har haft regelbundna möten under året.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har löpande under året haft möten med nämndens internkontrollrepresentanter vid framtagande av internkontrollplan och internkontrollrapport samt uppföljning av innevarande års internkontrollplan.

Internkontrollrepresentanterna har även deltagit i en riskanalys.

2 Nämndens delaktighet

Med anledning av att hela nämnden har ansvar för den interna kontrollen ska alla nämndledamöter ha kunskap om och löpande ta del av verksamhetens internkontrollarbete. I samtliga delårsrapporter ska arbetet med uppföljning enligt internkontrollplanen och andra

Internkontrollrapport 2021

aktiviteter eller händelser av särskild vikt för internkontroll redovisas. Nämnden följer därefter upp internkontrollarbetet inklusive internkontrollplanen som sammanfattas i verksamhetsberättelsen vid årets slut och internkontrollrapporten redovisas som bilaga till verksamhetsberättelsen.

Redovisning av internkontrollarbetet i nämnd 2021	
Tidpunkt	Aktivitet
Februari	Internkontrollrapporten i samband med redovisning av verksamhetsberättelsen
Maj	Muntlig lägesrapport gällande årets internkontrollpunkter
Juni	Information om internkontroll på nämndens budgethalvdag
September	Föredragning av internkontrollarbetet i samband med redovisning av delårsrapport 2
Oktober	Föredragning av internkontrollplan 2022 i samband med beslut om internbudget för 2022

Bildningsnämndens internkontrollrepresentanter har under 2021 deltagit på fyra gemensamma möten tillsammans med tjänstepersoner från Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen.

3 Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har under 2021, mot bakgrund av förändrade riktlinjer för kommunens internkontrollarbete, fortsatt sitt utvecklingsarbete. I syfte att nå likvärdighet i arbetssättet mellan nämnderna har gemensamma möten genomförts, både inom förvaltningen samt tillsammans med de politiskt utsedda representanterna. Arbetet har löpt enligt plan och avstämningsmöten med politiska internkontrollrepresentanter har genomförts vid ett antal tillfällen under året med återkoppling av pågående arbete samt planering inför internkontrollplan 2022. Arbetet med riskanalyser har utvecklats under året och det finns en plan för fortsatt arbete med riskanalyser under 2022.

Internkontroll avseende verksamhet och organisation visar att punkten om kontroll av undervisningstid har påverkats av att gymnasieskolan och vuxenutbildningen under 2021 har fått anpassa undervisningen till rådande omständigheter pga pandemin. Gymnasieeleverna och eleverna på vuxenutbildningen har alternerat mellan fjärr- och distans samt närundervisning under året, varvid kontroll inte har kunnat genomföras fullt ut. Vad gäller Arbetsplatsförlagt lärande (APL) visar kontrollen att under läsåret 2020/2021 har möjligheten att genomföra APL varierat mellan olika program. Pandemins påverkan på företag och arbetsmarknad kan innebära att det även under kommande läsår kan vara svårt att hitta APL-platser. Uppföljningen visar även att det varit svårt att hitta APL till elever inom gymnasieskolan. Kontrollpunkt avseende programråd visar att programråd har genomförts men att deltagande från branschen varierar. Punkterna föreslås följas även i internkontrollplanen för 2022.

Kontroll av administrativa rutiner kopplat till Centrum för vuxenutbildning visar att nya rutiner tagits fram under 2021 för hur kurser och inmatning av kursutbud sker. Punkten föreslås kvarstå under 2022.

Internkontrollrapport 2021

Internkontrollplanen gällande personal har även under 2021 påverkats av Covid -19 avseende rutiner för minskad sjukfrånvaro och att inga utlandsresor har genomförts. Arbetsgivarens möjlighet att följa upp sjukfrånvaron och att vidta åtgärder för att minska denna starkt begränsats.

Internkontrollen 2021 avseende ekonomi har inriktats på kontroll av inköp via kommunens E-handel, användning av Eurocard och inköp från leverantörer som kommunen inte har avtal med. Personal har fått information och erbjudits kurser om upphandling och inköp och det har även införts en ny rutin som innebär en årlig underskrift av Eurocardinnehavare gällande kommunens regler.

Den nya rutinen för barnchecklista och barnkonsekvensanalys kom igång först under våren 2021. Kontrollen visar att rutinen inte har följts mer än till del under året och därför behövs ytterligare information om rutinen. Punkten kvarstår även 2022.

2. Återrapportering av internkontrollplan 2021

Nr	Process/rutin/system	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av kontroll	Åtgärd
	Verksamhet och organisation				
1	Gymnasieskola och vuxenutbildning	<p>Undervisningstid</p> <p>Gymnasieskolan Kontroll av undervisningstiden på de kommunala gymnasieskolorna i syfte att undersöka om eleverna ges rätt till minsta garanterad undervisningstid enligt skollagen samt skolornas rutiner för detta.</p> <p>Vuxenutbildning Kontroll av undervisningstid inom vuxenutbildningen i relation till skollagens krav (svenska för invandrare) samt bildningsnämndens auktorisationsvillkor (gymnasial vuxenutbildning)</p>	Stickprov och uppföljning via gymnasieskolorna samt anordnare av kommunal vuxenutbildning	<p>Gymnasieskolan har under 2021 fått anpassa undervisningen till rådande omständigheter pga pandemin. Gymnasieeleverna har alternerat mellan fjärr och distans samt närundervisning under året. Kontroll enligt plan har inte kunnat genomföras fullt ut.</p> <p>Vuxenutbildningen har under 2021 bedrivit merparten av all undervisning via fjärr-och distans pga av rådande pandemi. Kontroll enligt plan har inte kunnat genomföras fullt ut.</p>	Kontrollpunkten kvarstår 2022.
2	Gymnasieskola och vuxenutbildning	Arbetsplatsförlagt lärande Granskning/uppföljning av arbetsplatsförlagt lärande (APL) utifrån skollagens krav samt:	Stickprov samt uppföljning via gymnasie- och gymnasiesärskolorna	Flertalet utbildningar har kunnat genomföra sin APL enligt plan och struktur trots rådande pandemi. Några utbildningar har emellertid fått avbryta praktik under läsåret.	Internkontrollpunkten kvarstår till 2022. Under de senaste 3 terminerna har APL varit osäkert för flera yrkesprogram bla pga pandemin.

		<ul style="list-style-type: none"> - Organisering av APL på de kommunala gymnasieskolorna och i kommunal vuxenutbildning - Elevernas garanterade antal veckor (15 veckor yrkesprogram i gymnasieskolan, 22 veckor nationella program i gymnasiesärskolan) - Huvudmannens ansvar för anskaffande av platser - Betyg och bedömning 		<p>Under läsåret 2020/2021 har möjligheten att genomföra APL varierat mellan olika program.</p> <p>Pandemins påverkan på företag och arbetsmarknad kan innebära att det även under kommande läsår kan vara svårt att hitta apl-platser.</p> <p>Uppföljningen visar även att det varit svårt att hitta apl till elever inom gymnasiesärskolan.</p> <p>I Bildningsnämnden delegationsordning finns beslut om att delegera ansvar för apl till rektor.</p>	
Gymnasieskola	<p>Programråd i gymnasieskolan</p> <p>Uppföljning av gymnasieskolans programråd utifrån skollagens krav på samverkan mellan skola och näringsliv, utifrån:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programrådets organisering - Kontinuitet - Deltagare - Innehåll 	Uppföljning via gymnasieskolorna samt protokoll	<p>I uppföljningen framgår att flertalet av programråden har en gemensam struktur och plan för hur ofta och på vilket sätt programråden ska genomföras. Flera program har en rutin om att 2- 4 programråd per läsår ska genomföras.</p> <p>Deltagande från branscher varierar. Några program väljer att förlägga möten på APL-arbetsplatser eller på företag/ arbetsplatser som finns med</p>	Internkontrollpunkten ska kvarstå under 2022. Förslag är att följa elevernas delaktighet och hur vi får fler arbetsgivare att delta på programråden.	

				och samarbetar med skolan på olika sätt. Att förlägga möten på arbetsplatser kan ge ett större engagemang och delaktighet från arbetsplatser.	
Gymnasieskola	Studieplaner Kontroll av hur rutinerna kring upprättande och förändring av studieplanerna ser ut och efterlevs på gymnasieskolornas introduktionsprogram.	Stickprov och uppföljning tillsammans med gymnasieskolorna	Uppföljning har genomförts av skolornas befintliga rutiner för upprättande och förändringar av studieplaner för elever på introduktionsprogram. Uppföljningen visar att skolorna arbetar efter fastställda rutiner och att studieplanerna utvärderas kontinuerligt. Rutinerna är ofta specifika för en enskild skolenhet och i vissa fall finns behov av att samordna rutinerna över en hel skola.	Internkontrollpunkten kvarstår under 2022 som en del av utvecklingsprojekt kopplat till introduktionsprogrammen i gymnasieskolan.	
Personal					
Åtgärder vid sjukfrånvaro	Att gällande rutiner följs för att säkerställa att åtgärder vidtas för att minska sjukfrånvaron.	Stickprov i samband med delårsuppföljning april och augusti	Med anledning av förekomsten av Covid-19 har arbetsgivarens möjlighet att följa upp sjukfrånvaron och att vidta åtgärder för att minska denna starkt begränsats.	Inga åtgärder behöver vidtas.	
Personliga utlägg	Säkerställa att de utbetalningar som sker via Heroma har hanterats enligt gällande	Genomgång av antal personliga utlägg per enhet och totalbelopp	Kontrollen har visat att inköp skett från leverantörer som kommunen inte har avtal med, men även från	Personal som genomfört inköp på felaktigt sätt informeras om kommunens regler och riktlinjer för	

		regler samt att inköpen görs enligt gällande avtal.	mars och augusti. Fördjupad granskning av de enheter där beloppen är höga eller där det är ett stort antal personliga utlägg förekommer	leverantörer där vi har avtal men inköpet borde då skett via e-handel eller faktura.	inköp.
	Utlandsresor	Att resor hanteras enligt gällande regelverk för tjänsteresor och representation	Årlig genomgång av genomförda tjänsteresor utanför Sverige per enhet.	Under 2021 genomfördes inte några tjänsteresor utanför Sverige inom Bildningsnämndens verksamhet.	Inga åtgärder behöver vidtas.
	Ekonomi				
	Eurocard	Att rutiner för inköpskort tillämpas riktigt, följande moment kontrolleras: Att det för samtliga inköp finns ett kvitto i original som bifogats en kopia av fakturan från Eurocard. Verifikationsnummer ska framgå av fakturan. Att momsens korrigerats i Agresso de fall det behövs, d. v. s. när moms enligt faktura inte är lika med moms enligt kvitto i original. Moms enligt kvitto är det korrekta beloppet. Att inköpskort inte används i de fall det finns ramavtalsleverantör för aktuella varor/artiklar	Kontroll av fakturor, om de är fler än 30 st får stickprov göras	Stickprov har genomförts där det varit större belopp samt många inköp. Det fanns kvitton på inköpen och det var även rätt moms, men enheterna borde ha handlat från ramavtalsleverantör samt via kommunens e-handel där det var möjligt. Då kvitton inte scannats in tillsammans med fakturan så gjordes det i efterhand efter påpekan.	Ny rutin har genomförts där innehavaren av Eurocard årligen ska läsa igenom och skriva under kommunens regler för innehav av kortet.

E-handel/Inköpsportal	Att kommunens inköpsportal används för de leverantörer som är anslutna till kommunens e-handel	Genomgång av rapporter, felaktig hantering av inköp åtgärdas	Det har skett uppföljning av enheternas inköp från inköpsportalen via en månadsrapport. Kontrollen har visat varierande resultat under året som i vissa fall berott på tekniska problem. Det har dock skett en stor förbättring jämfört med tidigare år.	I de fall enheterna inte har gjort inköp enligt kommunens regler så har det undersökts varför och informerats så att inköpen fortsättningsvis kan göras rätt. Upphandlingscenter genomför även kurser och information för både nyanställda och för de som behöver ytterligare utbildning.	
Ramavtals/leverantörstrohet	Att inköp genomförs från leverantörer där avtal finns och enligt avtalets överenskommelser	Genomgång av inköp över beloppsgräns	Kontrollen visar att det skett färre inköp från leverantörer som vi inte har avtal med, jämfört med tidigare år. En del inköp har genomförts när det tillfälligt inte funnits något avtal. Det förekom också en del inköp där det numera finns ett avtal eller snart kommer att tecknas.	I de fall större inköp (över 500 tkr) skett från leverantörer som vi inte har avtal med kommer ytterligare utredning att ske och eventuellt en upphandling att genomföras.	
Administration					
Barnchecklista och barnkonsekvensanalys	Kontroll av att rutin för barnchecklista och barnkonsekvensanalys efterföljs vid framtagande av ärenden till nämnd	Kontroll av alla nämndärenden	Rutinen kom igång först under våren 2021. Rutinen har följts i 8 ärenden av 24.	Den nya rutinen fungerar inte ännu och behöver informeras och påminnas om igen. Målet är att barnchecklista och barnkonsekvensanalyser ska vara en del av det ordinarie arbetet vid framskrivandet av beslutsärenden.	

					Punkten finns därför kvar även 2022.
Vuxenutbildning	<p>Administrativa rutiner inom Centrum för vuxenutbildning</p> <p>Kontroll och utvärdering av administrativa rutiner inom vuxenutbildningen kopplat till:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Antagning och kartläggning (svenska för invandrare, gymnasial och grundläggande vuxenutbildning) - Betygshantering 	Kontroll via Centrum för vuxenutbildning	<p>Under 2021 har nya rutiner tagits fram för hur kurser och inmatning av kursutbud sker. Införande av perioder för antagning till gy och grn för att säkerställa kvalitet och utbildningsutbud.</p> <p>Betygshantering - Skolorna utfärdar utdrag ur betygskatalog.</p> <p>Rapportering till UHR sker via CFV.</p> <p>Skolorna skickar in underskriven betygskatalog till CFV, regleras i administrativa rutiner, dessa arkiveras på CFV.</p>	<p>Punkten kvarstår under 2022 i syfte att följa utvecklingsarbetet med administrativa rutiner för vuxenutbildningen samt dess betydelse för elevens väg genom utbildningen.</p>	
Oegentligheter, mutor och jäv					
Se internkontrollmoment under ekonomi och personal					